

Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (trečioji išplėstinė kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. vasario 17 d.¹

„Deliktinė atsakomybė — Ieškinio tikslumas — Senatis — Priimtinumai — Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis — Protingas bylos išnagrinėjimo terminas — Turtinė žala — Palūkanos nuo nesumokėtos baudos sumos — Su banko garantija susijusios išlaidos — Priežastinis ryšys“

Byloje T-40/15

Plásticos Españoles, SA (ASPLA), įsteigta Torelavegoje (Ispanija),

Armando Álvarez, SA, įsteigta Madride (Ispanija),

iš pradžių atstovaujamos advokatų M. Troncoso Ferrer, C. Ruixó Claramunt ir S. Moya Izquierdo, vėliau – M. Troncoso Ferrer ir S. Moya Izquierdo,

ieškovės,

prieš

Europos Sąjungą, atstovaujamą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, iš pradžių atstovaujamo A. Placco, vėliau – J. Inghelram, Á. Almendros Manzano ir P. Giusta,

atsakovę,

palaikomą

Europos Komisijos, atstovaujamos P. van Nuffel, F. Castilla Contreras ir C. Urraca Caviedes,

įstojusios į bylą šalies,

dėl SESV 268 straipsniu grindžiamo prašymo atlyginti žalą, kurią ieškovės tariamai patyrė dėl proceso Bendrajame Teisme trukmės nagrinėjant bylas, kuriose priimtas 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimas *ASPLA / Komisija* (T-76/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:672) ir 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimas *Álvarez / Komisija* (T-78/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:673),

BENDRASIS TEISMAS (trečioji išplėstinė kolegija),

kurį sudaro pirmininkas S. Papasavvas, teisėjai I. Labucka, E. Bieliūnas (pranešėjas), V. Kreuschitz ir I. S. Forrester,

posėdžio sekretorius J. Palacio González, vyriausiasis administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2016 m. lapkričio 24 d. posėdžiui,

¹ — Proceso kalba: ispanų.

priima šį

Sprendimą

Ginčo aplinkybės

- 1 2006 m. vasario 24 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo *Plásticos Españoles, SA (ASPLA)*, ir *Armando Álvarez, SA*, ieškinius dėl 2005 m. lapkričio 30 d. Komisijos sprendimo C(2005) 4634 dėl procedūros pagal [SESV 101] straipsnį (byla COMP/F/38.354 – Pramoniniai maišai) (toliau – Sprendimas C(2005) 4634). Savo ieškiniuose jos iš esmės prašė Bendrojo Teismo panaikinti šį sprendimą, kiek jis yra susijęs su jomis, o nepatenkinus šio reikalavimo – sumažinti joms skirtą baudą.
- 2 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimu *ASPLA / Komisija* (T-76/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:672) ir 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimu *Álvarez / Komisija* (T-78/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:673) Bendrasis Teismas atmetė šiuos ieškinius.
- 3 2012 m. sausio 24 d. ieškovės pateikė apeliacinius skundus dėl 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *ASPLA / Komisija* (T-76/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:672) ir 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Álvarez / Komisija* (T-78/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:673).
- 4 2014 m. gegužės 22 d. Sprendimu *ASPLA / Komisija* (C-35/12 P, EU:C:2014:348) ir 2014 m. gegužės 22 d. Sprendimu *Armando Álvarez / Komisija* (C-36/12 P, EU:C:2014:349) Teisingumo Teismas atmetė šiuos apeliacinius skundus.

Procesas ir šalių reikalavimai

- 5 2015 m. sausio 27 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo ieškovių ieškinį, pareikštą Europos Sąjungai, atstovaujamai Europos Sąjungos Teisingumo Teismo arba Europos Komisijos.
- 6 Atskirais dokumentais (juos Bendrojo Teismo kanceliarija gavo atitinkamai 2015 m. balandžio 9 ir 21 d.) Europos Sąjungos Teisingumo Teismas ir Komisija pagal 1991 m. gegužės 2 d. Bendrojo Teismo procedūros reglamento 114 straipsnio 1 dalį pateikė nepriimtinumą grindžiamus prieštaravimus.
- 7 2015 m. balandžio 27 d. nutartimi trečiosios kolegijos pirmininkas Komisijos prašymu sustabdė šios bylos nagrinėjimą, iki bus priimtas Teisingumo Teismo sprendimas, kuriuo bus užbaigtas procesas byloje C-71/15 P, *Teisingumo Teismas / Kendrion*.
- 8 2015 m. gruodžio 18 d. Nutartimi *Teisingumo Teismas / Kendrion* (C-71/15 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2015:857) byla buvo išbraukta iš Teisingumo Teismo registro.
- 9 Atnaujinus šios bylos nagrinėjimą, 2016 m. vasario 17 d. Bendrasis Teismas perdavė ją trečiajai išplėstinei kolegijai.
- 10 2016 m. kovo 4 d. Nutartimi *ASPLA ir Armando Álvarez / Europos Sąjunga* (T-40/15, nepaskelbta Rink., EU:T:2016:133) Komisija buvo išbraukta iš šios bylos registro kaip Sąjungos atstovė po to, kai ieškovės iš dalies atsisakė ieškinių.
- 11 Komisija 2016 m. kovo 11 d. Bendrojo Teismo kanceliarijai pateikė prašymą įstoti į bylą palaikyti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo reikalavimą.

- 12 2016 m. kovo 14 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pateikė atsiliepimą į ieškinį.
- 13 2016 m. balandžio 4 d. Bendrasis Teismas nusprendė, kad antrą kartą keistis pareiškimais nebūtina. Be to, taikydamas Bendrojo Teismo procedūros reglamento 89 straipsnyje numatytas proceso organizavimo priemones, jis paprašė Europos Sąjungos Teisingumo Teismo nurodyti, ar pastarasis paprašė ieškovių ir Komisijos leidimo pateikti tam tikrus atsiliepimo į ieškinį prieduose esančius dokumentus, susijusius su byla, kurioje priimtas 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimas *ASPLA / Komisija* (T-76/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:672, toliau – byla T-76/06), ir byla, kurioje priimtas 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimas *Álvarez / Komisija* (T-78/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:673, toliau – byla T-78/06), ir ar toks leidimas buvo gautas.
- 14 2016 m. balandžio 19 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas atsakė į šio sprendimo 13 punkte nurodytą klausimą. Jis paprašė Bendrojo Teismo nuspręsti, kad jis neprivalo ieškovių ir Komisijos prašyti leidimo ir jį gauti tam, kad galėtų pateikti su bylomis T-76/06 ir T-78/06 susijusius dokumentus (pagrindinis reikalavimas), ir kad tokį leidimą ieškovės ir Komisija yra davusios netiesiogiai (papildomas reikalavimas). Jei šie du reikalavimai nebūtų patenkinti, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas paprašė, kad jo atsakymas būtų traktuojamas kaip prašymas taikyti proceso organizavimo priemonę, pagal kurią Bendrasis Teismas, nagrinėdamas šį ieškinį, nurodytų pateikti bylų T-76/06 ir T-78/06 medžiagoje esančius dokumentus, visų pirma prie atsiliepimo į ieškinį pridėtus dokumentus.
- 15 2016 m. balandžio 25 d. Bendrojo Teismo trečiosios išplėstinės kolegijos pirmininkas nusprendė, pirma, pašalinti iš bylos medžiagos dokumentus, esančius šioje byloje pateikto atsiliepimo į ieškinį prieduose ir susijusius su bylomis T-76/06 ir T-78/06. Toks sprendimas motyvuotas tuo, kad, viena vertus, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas bylose T-76/06 ir T-78/06 nei prašė šalių leidimo pateikti minėtus dokumentus, nei jį gavo ir, kita vertus, jis neprašė leidimo susipažinti su minėtų bylų medžiaga pagal Procedūros reglamento 38 straipsnio 2 dalį. Antra, pagal Procedūros reglamento 88 straipsnio 3 dalį Bendrojo Teismo trečiosios išplėstinės kolegijos pirmininkas nusprendė pasiūlyti ieškovėms pareikšti savo nuomonę dėl prašymo taikyti proceso organizavimo priemonę, kuri Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pateikė savo 2016 m. balandžio 19 d. atsakyme, minėtame šio sprendimo 14 punkte, tuo atveju, jeigu du pirmieji reikalavimai nebūtų patenkinti.
- 16 2016 m. balandžio 28 d. Nutartimi *ASPLA ir Armando Álvarez / Europos Sąjunga* (T-40/15, nepaskelbta Rink.) Bendrojo Teismo trečiosios išplėstinės kolegijos pirmininkas patenkino Komisijos prašymą įstoti į bylą palaikyti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo reikalavimų ir nurodė, kad Komisija turi tas teises, kurios numatytos 1991 m. gegužės 2 d. Procedūros reglamento 116 straipsnio 6 dalyje.
- 17 2016 m. gegužės 2 d. Bendrasis Teismas leido ieškovėms pateikti dubliką po to, kai jos pateikė tinkamai motyvuotą prašymą.
- 18 2016 m. gegužės 10 d. ieškovės pareiškė savo nuomonę dėl šio sprendimo 15 punkte nurodyto prašymo taikyti proceso organizavimo priemonę. Šiuo klausimu jos pažymėjo, kad neprieštarauja, jog Bendrasis Teismas, jei manytų esant reikalinga, taikytų minėtą proceso organizavimo priemonę.
- 19 2016 m. gegužės 31 d. Bendrasis Teismas konstatavo, kad, atsižvelgiant į šios bylos dalyką, norint jai pasirengti ir priimti joje sprendimą, jam reikia gauti bylų T-76/06 ir T-78/06 medžiagą. Todėl, taikydamas Procedūros reglamento 89 straipsnyje numatytas proceso organizavimo priemones, Bendrasis Teismas nusprendė prie šios bylos medžiagos pridėti bylų T-76/06 ir T-78/06 medžiagą.

- 20 2016 m. birželio 13 d. ieškovės pateikė dubliką.
- 21 2016 m. birželio 17 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas paprašė, kad jam būtų įteikta bylų T-76/06 ir T-78/06 medžiaga.
- 22 2016 m. liepos 25 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pateikė tripliką.
- 23 2016 m. rugsėjo 23 d. Bendrasis Teismas pateikė ieškovėms klausimą ir paragino jas pateikti tam tikrus dokumentus. Į šiuos prašymus ieškovės atsakė 2016 m. spalio 10 d. raštu.
- 24 Per 2016 m. lapkričio 24 d. posėdį šalys buvo išklaustytos ir atsakė į Bendrojo Teismo žodžiu pateiktus klausimus.
- 25 Raštu (jį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2016 m. gruodžio 6 d.) ieškovių atstovas informavo, kad atsakydamas į vieną iš žodinių klausimų padarė klaidą, kuri buvo užfiksuota posėdžio protokole.
- 26 2016 m. gruodžio 16 d. nutartimi žodinė proceso dalis buvo atnaujinta. 2016 m. gruodžio 19 d. šio sprendimo 25 punkte nurodytas ieškovės raštas buvo pridėtas prie bylos medžiagos.
- 27 2016 m. gruodžio 21 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pateikė savo pastabas dėl šio sprendimo 25 punkte nurodyto rašto.
- 28 2017 m. sausio 9 d. nutartimi žodinė proceso dalis buvo baigta.
- 29 Ieškovės Bendrojo Teismo prašo:
- įpareigoti Europos Sąjungos Teisingumo Teismą atlyginti žalą, kuri joms buvo padaryta dėl Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio antros pastraipos pažeidimo, sumokant 3 495 038,66 EUR dydžio kompensaciją, prie kurios turi būti pridėtos kompensacinės palūkanos ir delspinigiai, taikant palūkanų normą, kurią Europos Centrinis Bankas (ECB) taiko savo pagrindinėms perfinansavimo operacijoms, padidintą dviem procentiniais punktais, skaičiuojant nuo ieškinio pareiškimo dienos;
  - priteisti iš Europos Sąjungos Teisingumo Teismo bylinėjimosi išlaidas.
- 30 Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, palaikomas Komisijos, Bendrojo Teismo prašo:
- pripažinti ieškinį nepriimtinu arba kitu atveju pripažinti jį iš dalies nepriimtinu, kiek tai susiję su žala, atsiradusia iki 2010 m. sausio 27 d.;
  - nepatenkinus pirmojo reikalavimo, atmesti prašymą atlyginti nurodytą turtinę žalą kaip nepagrįstą;
  - priteisti iš ieškovių bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

Dėl priimtimumo

- 31 Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pateikia du nepriimtimumu grindžiamus prieštaravimus, iš kurių pirmasis susijęs su ieškinio aiškumo ir tikslumo stoka, o antrasis – su prašymo atlyginti nurodytą neturtinę žalą senaties termino pasibaigimu.

Dėl pirmiausia pateikto nepriimtimumu grindžiamo prieštaravimo, susijusio su ieškinio aiškumo ir tikslumo stoka

- 32 Europos Sąjungos Teisingumo Teismas teigia, kad visą ieškinį reikia pripažinti nepriimtinu, nes jam trūksta aiškumo ir tikslumo, kiek tai susiję su ASPLA ir *Armando Álvarez* individualiai patirta žala.
- 33 Primintina, kad pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnio pirmą pastraipą, siejamą su minėto statuto 53 straipsnio pirma pastraipa, ir pagal 1991 m. gegužės 2 d. Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktą kiekviename ieškinyje turi būti nurodomas ginčo dalykas ir pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka. Ši nuoroda turi būti pakankamai aiški ir tiksli, kad atsakovas galėtų pasirengti gynybai, o Bendrasis Teismas – atitinkamai priimti sprendimą dėl ieškinio, jei reikia, be jokios kitos papildomos informacijos, kuria būtų galima pasiremti. Siekiant užtikrinti teisinį saugumą ir gerą teisingumo vykdymą, kad ieškinyš būtų priimtinas, reikia, jog esminės jį pagrindžiančios faktinės ir teisinės aplinkybės būtų matyti – kad ir glaustai, tačiau sklandžiai ir suprantamai – iš paties ieškinio teksto. Konkrečiai kalbant, tam, kad šie reikalavimai būtų įvykdyti, ieškinyje, kuriuo siekiama Sąjungos institucijos tariamai padarytos žalos atlyginimo, turi būti nurodyta informacija, leidžianti nustatyti veiksmus, kuriais ieškovas kaltina instituciją, priežastys, dėl kurių jis mano, kad egzistuoja priežastinis ryšys tarp veiksmų ir žalos, kurią jis teigia patyręs, taip pat žalos pobūdis ir dydis (žr. 2015 m. spalio 7 d. Sprendimo *Accorinti ir kt. / ECB*, T-79/13, EU:T:2015:756, 53 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 34 Pirma, kaip pažymi Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, nagrinėjamu atveju ieškinio reikalavimuose yra prašymas atlyginti žalą, kuri įvertinta bendrai.
- 35 Tačiau iš ieškinio pateikimo ir prie jo pridėtų dokumentų matyti, kad jį kartu pareiškė ASPLA ir *Armando Álvarez*. Be to, ieškinyje pateiktais reikalavimais, atsižvelgiant į jo turinį, prašoma atlyginti turtinę žalą, kurią ieškovės patyrė dėl reikalavimo, susijusio su protingo bylos išnagrinėjimo termino (toliau – protingas bylos išnagrinėjimo terminas) laikymusi, tariamo pažeidimo byloje T-76/06 ir T-78/06, kurios buvo atitinkamai susijusios su ASPLA ir *Armando Álvarez*.
- 36 Be to, kalbant apie kiekvienos iš ieškovių patirtos žalos identifikavimą, pažymėtina, kad nagrinėjant šį klausimą reikia iširti jų pateiktus įrodymus ir dėl to jis susijęs su šio ieškinio pagrįstumo vertinimu. Bet kuriuo atveju iš bylos medžiagos matyti, kad ieškovės pateikė informaciją, kuri yra būtina norint identifikuoti kiekvienos iš jų patirtą žalą.
- 37 Antra, ieškovės teigia, kad proceso byloje T-76/06 ir T-78/06 trukmė atitinkamai 24 ir 28 mėnesiais viršijo protingą bylos išnagrinėjimo terminą, nes apie teismo posėdžio kiekvienoje iš šių bylų datą joms buvo pranešta 2011 m. sausio 14 d., o ne praėjus dvejiems metams po to, kai Komisija pateikė tripliką, t. y. atitinkamai 2009 m. vasario 12 d. ir 2008 m. spalio 6 d.
- 38 Ieškovės taip pat tvirtina, kad protingas bylos išnagrinėjimo terminas byloje T-76/06 ir T-78/06 vidutiniškai buvo viršytas 25,5 mėnesio, o jos savo žalą vertina remdamosi paprasčiausiu proporcingu skaičiavimu, grindžiamu visomis sumomis, kurias jos sumokėjo, kol buvo nagrinėjamos bylos T-76/06 ir T-78/06 ir bylos, kuriose buvo priimtas 2014 m. gegužės 22 d. Sprendimas *ASPLA / Komisija* (C-35/12 P, EU:C:2014:348) ir 2014 m. gegužės 22 d. Sprendimas *Armando Álvarez / Komisija* (C-36/12 P, EU:C:2014:349).
- 39 Vis dėlto pažymėtina, kad atsiliepime į ieškinį Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pateikia nepriimtimumu grindžiamą prieštaravimą, susijusį su senaties termino pasibaigimu. Jis taip pat ginčija nurodyto protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo egzistavimą ir tokio pažeidimo dydį. Be to, jis ginčija nurodytos žalos egzistavimą ir jos apimtį. Jis taip pat tvirtina, kad nėra priežastinio ryšio. Galiausiai per posėdį Europos Sąjungos Teisingumo Teismas galėjo išsakyti nuomonę dėl ieškovių atsakymo į Bendrojo Teismo raštu pateiktą klausimą; savo atsakyme ieškovės nurodė datą, nuo kada jos pradėjo patirti žalą kiekvienoje iš bylų T-76/06 ir T-78/06.

40 Darytina išvada, kad ieškovės pateikė informaciją, kuri yra būtina norint identifikuoti kiekvienos iš jų patirtą žalą, ir kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas galėjo pateikti savo gynybos argumentus per teismo posėdį. Be to, remdamasis šia informacija, Bendrasis Teismas gali priimti sprendimą.

41 Taigi pirmasis nepriimtinumų pagrindas turi būti atmestas.

Dėl papildomai pateikto nepriimtinumų grindžiamo prieštaravimo, susijusio su prašymo atlyginti nurodytą turtinę žalą senaties termino pasibaigimu

42 Europos Sąjungos Teisingumo Teismas teigia, kad ieškinys yra nepriimtinas, nes juo prašoma atlyginti žalą, patirtą daugiau nei prieš penkerius metus iki šio ieškinių pareiškimo, t. y. dar prieš 2010 m. sausio 27 d.

43 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto, pagal šio statuto 53 straipsnio pirmą pastraipą taikytino Bendrajame Teisme nagrinėjamoje byloje, 46 straipsnyje numatyta:

„Bylos prieš Sąjungą su deliktine atsakomybe susijusiais klausimais nebekeliamos praėjus penkeriems metams po tokio įvykio, dėl kurio norima byla iškelti. Ieškinių senaties terminas nutraukiamas, jei pradedamas procesas Teisingumo Teisme arba jei prieš iškeliant tokią bylą nukentėjusioji šalis paduoda prašymą atitinkamai Sąjungos institucijai <...>“

44 Iš teismų praktikos matyti, kad senaties termino tikslas – suderinti nukentėjusio asmens teisių apsaugą ir teisinio saugumo principą. Senaties terminas nustatytas atsižvelgiant, be kita ko, į laiką, per kurį tariamai žalos patyrusi šalis gali surinkti ieškiniui pareikšti reikalingą informaciją ir patikrinti aplinkybes, kuriomis šis ieškinys gali būti grindžiamas (2012 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Evropaiki Dynamiki / Komisija*, C-469/11 P, EU:C:2012:705, 33 punktą; šiuo klausimu taip pat žr. 2002 m. liepos 18 d. Nutarties *Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi / Komisija*, C-136/01 P, EU:C:2002:458, 28 punktą).

45 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką senaties terminas pradedamas skaičiuoti nuo momento, kai tenkinamos pareigos atlyginti žalą sąlygos (žr. 2012 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Evropaiki Dynamiki / Komisija*, C-469/11 P, EU:C:2012:705, 34 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

46 Žinoma, Teisingumo Teismo statuto 46 straipsnį reikia aiškinti taip, kad senatimi negalima remtis prieš žalą patyrusį asmenį, kuris apie šią žalą lėmusį veiksnių sužinojo tik po ilgo laiko, todėl iki senaties termino pabaigos jam nebuvo likę protingo termino ieškiniui ar prašymui pareikšti. Tačiau SESV 340 straipsnio antroje pastraipoje įtvirtintos sąlygos, su kuriomis siejama pareiga atlyginti žalą, taigi ir ieškinių dėl šios žalos atlyginimo senaties taisyklės, negali būti grindžiamos kitais nei griežtai objektyviais kriterijais (žr. 2012 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Evropaiki Dynamiki / Komisija*, C-469/11 P, EU:C:2012:705, 35 ir 36 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką).

47 Be to, pagal nusistovėjusią teismo praktiką nustatant ieškinių dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės senaties termino pradžios momentą neatsižvelgiama į žalą patyrusio asmens subjektyvų šios žalos realumo vertinimą (žr. 2012 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Evropaiki Dynamiki / Komisija*, C-469/11 P, EU:C:2012:705, 37 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką; 2013 m. vasario 28 d. Sprendimo *Inalca ir Cremonini / Komisija*, C-460/09 P, EU:C:2013:111, 70 punktą).

48 Nagrinėjamu atveju reikia pabrėžti, kad „įvykis, nulėmęs“ šį „ieškinių Sąjungai“, yra procesinis pažeidimas, pasireiškęs tuo, kad Sąjungos teismas tariamai pažeidė protingą bylos išnagrinėjimo terminą. Todėl į šią aplinkybę reikia atsižvelgti nustatant Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 46 straipsnyje numatyto penkerių metų senaties termino eigos pradžios datą. Visų pirma senaties terminas negali būti pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią tęsiasi žalą sukėlęs įvykis; šio termino eigos pradžia laikytina ta diena, kai žalą sukėlęs įvykis visiškai baigėsi.

- 49 Taigi konkrečiu ieškinio dėl žalos atlyginimo atveju, kai prašoma atlyginti žalą, tariamai patirtą dėl reikalavimo išnagrinėti bylą per protingą terminą galimo pažeidimo, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 46 straipsnyje nustatytą penkerių metų senaties terminą, jei priėmus sprendimą užbaigiamas atitinkamos bylos išnagrinėjimo terminas, reikia pradėti skaičiuoti nuo šio sprendimo priėmimo dienos. Iš tiesų ši data yra tiksli, nustatyta remiantis objektyviais kriterijais. Ja užtikrinamas teisinio saugumo principo laikymasis ir leidžiama apsaugoti ieškovių teises.
- 50 Šioje byloje ieškovės prašo atlyginti žalą, kurią jos tariamai patyrė dėl bylos išnagrinėjimo termino bylose T-76/06 ir T-78/06. Šios bylos buvo baigtos nagrinėti 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimu *ASPLA / Komisija* (T-76/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:672) ir 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimu *Álvarez / Komisija* (T-78/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:673). Taigi senaties terminas pradėjo eiti nuo 2011 m. lapkričio 16 d.
- 51 Be to, ieškovės šioje byloje pareiškė ieškinį ir taip nutraukė senaties termino eigą 2015 m. sausio 27 d., t. y. prieš baigiantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 46 straipsnyje numatytam penkerių metų terminui. Taigi šio ieškinio senaties terminas nėra pasibaigęs.
- 52 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, antrąjį nepriimtinumą grindžiamą prieštaravimą reikia atmesti.

Dėl esmės

- 53 Remiantis SESV 340 straipsnio antra pastraipa, deliktinės atsakomybės atveju Sąjunga pagal valstybių narių įstatymams būdingus principus atlygina bet kokią žalą, kurią padaro jos institucijos ar tarnautojai, eidami savo pareigas.
- 54 Pagal nusistovėjusią praktiką iš SESV 340 straipsnio antros pastraipos matyti, kad Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimas ir teisės į patirtos žalos atlyginimą įgyvendinimas priklauso nuo to, ar įvykdytos visos sąlygos, būtent veiksmų, kuriais kaltinamos institucijos, neteisėtumas, žalos realumas ir priežastinis šių veiksmų ir nurodomos žalos ryšys (1982 m. rugsėjo 29 d. Sprendimo *Oleifici Mediterranei / EEB*, 26/81, EU:C:1982:318, 16 punktas ir 2008 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *FIAMM ir kt. / Taryba ir Komisija*, C-120/06 P ir C-121/06 P, EU:C:2008:476, 106 punktas).
- 55 Jei bent viena iš šių sąlygų neįvykdyta, visą ieškinį reikia atmesti ir nebereikia nagrinėti kitų Sąjungos deliktinės atsakomybės sąlygų (1999 m. spalio 14 d. Sprendimo *Atlanta / Europos bendrija*, C-104/97 P, EU:C:1999:498, 65 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 1994 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *KYDEP / Taryba ir Komisija*, C-146/91, EU:C:1994:329, 81 punktą). Be to, Sąjungos teismas neprivalo nagrinėti šių sąlygų tam tikra nustatyta tvarka (2010 m. kovo 18 d. Sprendimo *Trubowest Handel ir Makarov / Taryba ir Komisija*, C-419/08 P, EU:C:2010:147, 42 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 1999 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Lucaccioni / Komisija*, C-257/98 P, EU:C:1999:402, 13 punktą).
- 56 Nagrinėjamu atveju ieškovės tvirtina, kad dėl proceso bylose T-76/06 ir T-78/06 trukmės pažeistas protingas bylos išnagrinėjimo terminas. Jos taip pat tvirtina, kad dėl šio pažeidimo jos patyrė turtinę žalą, kuri turi būti atlyginta.

Dėl protingo bylos išnagrinėjimo termino tariamo pažeidimo bylose T-76/06 ir T-78/06

- 57 Ieškovių teigimu, dėl proceso bylose T-76/06 ir T-78/06 trukmės pažeistas protingas bylos išnagrinėjimo terminas, o tai yra pakankamai akivaizdus Sąjungos teisės normos, kuria privatiems asmenims siekiama suteikti teises, pažeidimas. Konkrečiai kalbant, jos teigia, kad šį pažeidimą įrodo 2013 m. lapkričio 26 d. Sprendimas *Kendrion / Komisija* (C-50/12 P, EU:C:2013:771) ir 2013 m. lapkričio 26 d. Sprendimas *Groupe Gascogne / Komisija* (C-58/12 P, EU:C:2013:770). Jos priduria, kad, viena vertus, bylą T-76/06 ir T-78/06 ir, kita vertus, bylą, kuriose buvo priimtas 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimas *Kendrion / Komisija* (T-54/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:667), 2011 m. lapkričio 16 d.

Sprendimas *Groupe Gascogne / Komisija* (T-72/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:671) ir 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimas *Sachsa Verpackung / Komisija* (T-79/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:674), dalykas buvo tas pats (tas pats Komisijos sprendimas), joms būdingos panašios faktinės aplinkybės ir priežastys (tas pats kartelis), o jų procesinės aplinkybės buvo identiškios arba labai panašios.

- 58 Jos tvirtina, kad žodinė proceso dalis bylose T-76/06 ir T-78/06 turėjo būti pradėta praėjus dvejiems metams po to, kai Komisija pateikė tripliką, t. y. atitinkamai 2009 m. vasario 12 d. ir 2008 m. spalio 6 d. Tačiau apie posėdžio datą joms buvo pranešta 2011 m. sausio 14 d. Dėl to jos daro išvadą, kad procesas bylose T-76/06 ir T-78/06 viršijo protingą bylos išnagrinėjimo terminą atitinkamai 24 ir 28 mėnesiais.
- 59 Europos Sąjungos Teisingumo Teismas ginčija šiuos teiginius. Pirma, Bendrasis Teismas vienintelis turi jurisdikciją nagrinėti šį ieškinį ir byloms T-76/06 ir T-78/06 negalima taikyti išvadų, kurias Teisingumo Teismas padarė 2013 m. lapkričio 26 d. Sprendime *Kendrion / Komisija* (C-50/12 P, EU:C:2013:771) ir 2013 m. lapkričio 26 d. Sprendime *Gascogne / Komisija* (C-58/12 P, EU:C:2013:770). Antra, laikas nuo rašytinės proceso dalies pabaigos iki žodinės proceso dalies pradžios bylose T-76/06 ir T-78/06 tik atitinkamai 17 mėnesių ir 21 mėnesiu viršijo vidutinę šio proceso etapo trukmę 2007–2010 m. Bendrojo Teismo nagrinėtose bylose, susijusiose su konkurencijos teisės taikymu. Be to, iš viso procesas bylose T-76/06 ir T-78/06 truko tik 15 mėnesių ilgiau nei vidutinė proceso trukmė, apskaičiuota 2006–2015 m. laikotarpiu Bendrojo Teismo nagrinėtose bylose, susijusiose su konkurencijos teisės taikymu. Trečia, bylos T-76/06 ir T-78/06 turėtų būti laikomos sudėtingomis. Ketvirta, reikia atsižvelgti į tai, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas veikia Europoje, netgi pasaulyje, analogų neturinčioje daugiakalbėje aplinkoje. Be to, penkiolikoje bylų, kurios susijusios su dėl Sprendimo C(2005) 4634 pareikštais ieškiniais, buvo vartojamos šešios skirtingos kalbos. Penkta, reikia atsižvelgti į ribotą teisėjų kadencijos trukmę ir vieno iš kolegijos, kuriai buvo priskirtos abi šios bylos, narių ilgai trukusią ligą. Šešta, ieškovių elgesys irgi iš dalies turėjo įtakos vėlavimui bylose T-76/06 ir T-78/06.
- 60 Šiuo klausimu pažymėtina, kad Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje, be kita ko, nustatyta, jog „[k]iekvienas asmuo turi teisę, kad jo byla per kuo trumpesnę laiką viešai ir teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas“.
- 61 Buvo nuspręsta, kad tokia teisė, kurios, kaip bendrojo Sąjungos teisės principo, egzistavimas buvo patvirtintas dar prieš įsigaliojant Pagrindinių teisių chartijai, taikoma teisme nagrinėjant ieškinį dėl Komisijos sprendimo (žr. 2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland / Komisija*, C-385/07 P, EU:C:2009:456, 178 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 62 Nagrinėjamu atveju konstatuotina, kad bylose T-76/06 ir T-78/06 procesas prasidėjo 2006 m. vasario 24 d., kai Bendrojo Teismo kanceliarija gavo abiejų ieškovių ieškinius, ir baigėsi paskelbus 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimą *ASPLA / Komisija* (T-76/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:672) ir 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimą *Álvarez / Komisija* (T-78/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:673). Taigi proceso kiekvienoje iš šių bylų trukmė buvo apytiksliai 5 metai ir 9 mėnesiai.
- 63 Iš išsamaus atitinkamos bylų T-76/06 ir T-78/06 medžiagos nagrinėjimo matyti, kad proceso trukmė kiekvienoje iš šių bylų negali būti pateisinta jokiais šių bylų aplinkybėmis.
- 64 Pirmiausia pažymėtina, kad bylose T-76/06 ir T-78/06 nagrinėti ginčai dėl konkurencijos taisyklių pažeidimo ir kad pagal teismo praktiką pagrindinis teisinio saugumo, kuris turi būti užtikrintas ūkio subjektams, reikalavimas ir tikslas užtikrinti, kad konkurencija vidaus rinkoje nebūtų iškreipta, yra labai svarbūs ne tik pačiai ieškovei ir jos konkurentams, bet ir tretiesiems asmenims, atsižvelgiant į didelį suinteresuotųjų asmenų skaičių ir egzistuojančius finansinius interesus (2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Der Grüne Punkt Duales System Deutschland / Komisija*, C-385/07 P, EU:C:2009:456, 186 punktas).

- 65 Antra, konstatuotina, kad byloje T-76/06 nuo rašytinės proceso dalies pabaigos, kai 2007 m. vasario 16 d. buvo pateiktas Komisijos triplikas, iki žodinės proceso dalies pradžios 2010 m. lapkričio 23 d., praėjo maždaug 3 metai ir 10 mėnesių, t. y. 46 mėnesiai. Be to, byloje T-78/06 nuo rašytinės proceso dalies pabaigos, t. y. 2006 m. spalio 9 d., iki žodinės proceso dalies pradžios, t. y. 2010 m. lapkričio 23 d., praėjo maždaug 4 metai ir 2 mėnesiai, t. y. 50 mėnesių.
- 66 Šiuo laikotarpiu, be kita ko, buvo susisteminti šalių argumentai, bylos parengtos nagrinėti, išanalizuoti ginčų faktiniai ir teisiniai aspektai, pasiruošta žodinei proceso daliai. Taigi šio laikotarpio trukmė ypač priklauso nuo bylos sudėtingumo, šalių elgesio ir atskirųjų procesinių klausimų iškėlimo.
- 67 Dėl ginčo sudėtingumo pirmiausia primintina, kad bylos T-76/06 ir T-78/06 buvo susijusios su ieškiniais, pareikštais dėl Komisijos sprendimo dėl procedūros pagal SESV 101 straipsnį.
- 68 Kaip matyti iš bylų T-76/06 ir T-78/06 medžiagos, ieškiniai, susiję su Komisijos atliekamu konkurencijos teisės taikymu, palyginti su kitomis bylų rūšimis, yra sudėtingesni, atsižvelgiant, be kita ko, į ginčijamo sprendimo ilgumą, bylos medžiagos apimtį ir būtinumą atlikti daugelio sudėtingų faktinių aplinkybių, dažnai besitęsiančių laike ir erdvėje, detalių vertinimą.
- 69 Taigi 15 mėnesių nuo rašytinės proceso dalies pabaigos iki žodinės proceso dalies pradžios iš esmės yra tinkama bylų, susijusių su konkurencijos teisės taikymu, kaip antai bylų T-76/06 ir T-78/06, nagrinėjimo trukmė.
- 70 Toliau reikia atsižvelgti į tai, kad dėl Sprendimo C(2005) 4634 buvo pareikšti keli ieškiniai.
- 71 Ieškiniai dėl to paties sprendimo, kurį Komisija priėmė taikydama Sąjungos konkurencijos teisę, iš esmės turi būti nagrinėjami lygiagrečiai, įskaitant tuos atvejus, kai šie ieškiniai nesujungti. Toks lygiagretus nagrinėjimas pateisinamas, be kita ko, šių ieškinių tarpusavio ryšiu ir būtinumu užtikrinti jų analizės ir pateiktino atsakymo nuoseklumą.
- 72 Taigi lygiagretus tarpusavyje susijusių bylų nagrinėjimas gali pateisinti laikotarpio nuo rašytinės proceso dalies pabaigos iki žodinės proceso dalies pradžios pailgėjimą vienu mėnesiu dėl kiekvienos papildomos susijusios bylos.
- 73 Nagrinėjamu atveju dėl Sprendimo C(2005) 4634 buvo pareikšta penkiolika ieškinių. Vis dėlto viena ieškovė atsiėmė savo ieškinį dėl šio sprendimo (2006 m. liepos 6 d. Nutartis *Cofira-Sac / Komisija*, T-43/06, nepaskelbta Rink., EU:T:2006:192). Dėl dviejų ieškinių, pareikštų dėl Sprendimo C(2005) 4634, priimtas 2010 m. rugsėjo 13 d. Sprendimas *Trioplast Wittenheim / Komisija* (T-26/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2010:387) ir 2010 m. rugsėjo 13 d. Sprendimas *Trioplast Industrier / Komisija* (T-40/06, EU:T:2010:388).
- 74 Šiomis aplinkybėmis dvylikos kitų bylų, susijusių su ieškinais dėl Sprendimo C(2005) 4634, nagrinėjimas pateisino proceso bylose T-76/06 ir T-78/06 pailgėjimą 11 mėnesių.
- 75 Todėl 26 mėnesių trukmė (15 ir 11 mėnesių) nuo rašytinės proceso dalies pabaigos iki žodinės proceso dalies pradžios nagrinėjant kiekvieną iš bylų T-76/06 ir T-78/06 iš esmės buvo tinkama.
- 76 Dėl šalių elgesio ir atskirųjų procesinių klausimų iškėlimo bylose T-76/06 ir T-78/06 pažymėtina, kad toks elgesys ar tokių klausimų iškėlimas neturėjo jokios įtakos laikui nuo rašytinės proceso dalies pabaigos iki žodinės proceso dalies pradžios kiekvienoje iš šių bylų.

- 77 Galiausiai reikia atsižvelgti į tai, kad Sprendime C(2005) 4634 Komisija skyrė baudą ieškovėms bendrai ir solidariai, nes *Armando Álvarez* turėjo 98,6 % ASPLA kapitalo, dėl to buvo daroma prielaida, kad pirmoji iš šių bendrovių darė lemiamą įtaką antrajai. Todėl savo ieškinyje byloje T-78/06 *Armando Álvarez* paprašė panaikinti Sprendimą C(2005) 4634 tiek, kiek juo šiai įmonei buvo priskirta atsakomybė už tame sprendime konstatuotą pažeidimą.
- 78 Darytina išvada, kad bylos T-76/06 ir T-78/06 buvo itin glaudžiai tarpusavyje susijusios ir kad šis tarpusavio ryšys pateisino bylos T-78/06 nagrinėjimą kartu su byla T-76/06 ir tuo pačiu tempu. Todėl, nors rašytinė proceso dalis byloje T-78/06 buvo baigta keturiais mėnesiais anksčiau nei rašytinė proceso dalis byloje T-76/06, žodinė proceso dalis byloje T-78/06 negalėjo būti pradėta anksčiau nei žodinė proceso dalis byloje T-76/06.
- 79 Be to, kaip matyti iš bylų T-76/06 ir T-78/06 medžiagos, kolegija, kuriai buvo pavesta nagrinėti šias bylas, 2010 m. lapkričio 23 d. pritarė tam, kad šios bylos būtų sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis, jeigu šalys kiekvienoje iš šių bylų tam neprieštarautų. Savo pastabose dėl galimo bylų T-76/06 ir T-78/06 sujungimo abi ieškovės nurodė, kad nemato jokių kliūčių tokiam sujungimui, jeigu Bendrasis Teismas manytų, kad tai gali prisidėti prie proceso veiksmingumo. Tačiau Komisija tokiam sujungimui prieštaravo ir nutartis šiuo klausimu galiausiai nebuvo priimta.
- 80 Todėl itin glaudus bylų T-76/06 ir T-78/06 tarpusavio ryšys pateisino laikotarpio nuo rašytinės proceso dalies pabaigos iki žodinės proceso dalies pradžios pailgėjimą byloje T-78/06 keturiais papildomais mėnesiais.
- 81 Taigi, atsižvelgiant į konkrečias bylų T-76/06 ir T-78/06 aplinkybes, 46 mėnesiai, praėję nuo rašytinės proceso dalies pabaigos iki žodinės proceso dalies pradžios byloje T-76/06, ir 50 mėnesių, praėjusių nuo rašytinės proceso dalies pabaigos iki žodinės proceso dalies pradžios byloje T-78/06, reiškia, kad kiekvienoje iš šių dviejų bylų buvo 20 mėnesių nepateisinamo neveikimo laikotarpis.
- 82 Trečia, išnagrinėjus atitinkamai bylų T-76/06 ir T-78/06 medžiagą nepaaiškėjo jokių aplinkybių, leidžiančių daryti išvadą, kad buvo nepateisinamo neveikimo laikotarpis, viena vertus, nuo ieškinių pareiškimo dienos iki triplikų pateikimo dienos ir, kita vertus, nuo žodinės proceso dalies pradžios iki 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *ASPLA / Komisija* (T-76/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:672) ir 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Álvarez / Komisija* (T-78/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:673) paskelbimo.
- 83 Darytina išvada, kad per procesą bylose T-76/06 ir T-78/06, kuriam pasibaigus priimtas 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimas *ASPLA / Komisija* (T-76/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:672) ir 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimas *Álvarez / Komisija* (T-78/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:673), pažeista Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio antra pastraipa, nes proceso trukmė 20 mėnesių viršijo protingą bylos išnagrinėjimo terminą, o tai yra pakankamai akivaizdus Sąjungos teisės normos, kuria siekiama suteikti teisių privatiems asmenims, pažeidimas.

Dėl nurodytos turtinės žalos ir tariamo priežastinio ryšio

- 84 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką žala, kurią atlyginti prašoma ieškinyje dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės, turi būti reali ir tikra, o tai turi įrodyti ieškovas (žr. 2006 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Agraz ir kt. / Komisija*, C-243/05 P, EU:C:2006:708, 27 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Jis turi pateikti patikimų įrodymų tiek dėl jo nurodytos žalos egzistavimo, tiek dėl jos dydžio (žr. 1997 m. rugsėjo 16 d. Sprendimo *Blackspur DIY ir kt. / Taryba ir Komisija*, C-362/95 P, EU:C:1997:401, 31 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

- 85 Taip pat pagal nusistovėjusią teismo praktiką SESV 340 straipsnio antroje pastraipoje įtvirtinta priežastinio ryšio sąlyga susijusi su pakankamai tiesioginiu institucijų veiksmy ir žalos priežastiniu ryšiu (2010 m. kovo 18 d. Sprendimo *Trubowest Handel ir Makarov / Taryba ir Komisija*, C-419/08 P, EU:C:2010:147, 53 punktas ir 2005 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Beamglow / Parlamentas ir kt.*, T-383/00, EU:T:2005:453, 193 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 1979 m. spalio 4 d. Sprendimo *Dumortier ir kt. / Taryba*, 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 ir 45/79, EU:C:1979:223, 21 punktą). Ieškovas turi įrodyti, kad egzistuoja veiksmų, kuriais kaltinama, ir nurodytos žalos priežastinis ryšys (žr. 1998 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Coldiretti ir kt. / Taryba ir Komisija*, T-149/96, EU:T:1998:228, 101 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 86 Nagrinėjamu atveju ieškovės ieškinyje tvirtina, kad patyrė turtinę žalą, kurią sudaro nuostoliai, patirti dėl palūkanų nuo Sprendimu C(2005) 4634 joms skirtos baudos sumos (toliau – palūkanos nuo baudos sumos) mokėjimo tuo metu, kai vidutiniškai 25,5 mėnesio buvo viršytas bylos išnagrinėjimo terminas, ir dėl su banko garantijomis, kurias jos pateikė, kad nereikėtų iš karto mokėti baudos sumos (toliau – su banko garantija susijusios išlaidos), susijusių išlaidų mokėjimo tuo pat metu, kai buvo viršytas bylos išnagrinėjimo terminas. Ši žala turi būti įvertinta remiantis paprasčiausiu proporcingu skaičiavimu, grindžiamu su banko garantija susijusiomis išlaidomis, sumokėtomis nuo 2006 m. vasario 20 d. iki 2014 m. rugpjūčio 1 d., ir palūkanomis nuo baudos sumos, sumokėtomis nuo 2006 m. kovo 15 d. iki 2014 m. liepos 22 d.
- 87 Be to, ieškovės tvirtina, kad priežastinis ryšys tarp nurodytos žalos ir protingo bylos išnagrinėjimo termino tariamo pažeidimo yra akivaizdus. Iš tiesų, jeigu protingas bylos išnagrinėjimo terminas byloje T-76/06 ir T-78/06 nebūtų buvęs pažeistas, ieškovės nebūtų turėjusios 25,5 mėnesio laikotarpiu mokėti palūkanų nuo baudos sumos ir su banko garantija susijusių išlaidų.
- 88 Europos Sąjungos Teisingumo Teismas visų pirma ginčija ieškovių teiginius, susijusius su jų patirta turtine žala.
- 89 Jis teigia, kad palūkanos nuo baudos sumos ir su banko garantija susijusios išlaidos negali būti laikomos žala. Viena vertus, palūkanos nuo baudos sumos yra kompensacija už tai, kad Komisija negalėjo turėti sumos, kurią turėti turėjo teisę, o ieškovės nepagrįstai praturtėtų, jeigu joms būtų skirta šias palūkanas atitinkančio dydžio kompensacija. Kita vertus, su banko garantija susijusios išlaidos yra išlaidos, su kuriomis ieškovės savo noru sutiko už joms suteiktą galimybę nemokėti baudos sumos iš karto. Taigi, kiek šios išlaidos reiškė naudos gavimą, niekas neleidžia manyti, kad yra žala siaurąja prasme.
- 90 Be to, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas tvirtina, kad ieškovių taikytas jų tariamos turtinės žalos apskaičiavimo metodas yra neteisingas ir neleidžia tiksliai apskaičiuoti jos dydžio. Viena vertus, proporcinis skaičiavimas, kokį atliko ieškovės, neleidžia apskaičiuoti išlaidų, priskirtinų nepateisinamo vėlavimo laikotarpiui, dalies. Kita vertus, informacija, kurią ieškovės naudojo apskaičiuodamos tikslų jų žalos dydį, negali leisti joms apskaičiuoti hipotetinės žalos, atsirandančios dėl tariamo vėlavimo nagrinėjant bylas T-76/06 ir T-78/06. Norint įvertinti hipotetinės žalos, kurią jos patyrė dėl nepateisinamo vėlavimo nagrinėjant bylas, buvimą, reikia palyginti išlaidas, kurias jos faktiškai turėjo patirti tam, kad sumokėtų baudą, ir hipotetines išlaidas, kurias jos būtų turėjusios patirti, jeigu procesas nebūtų užsitęsęs ir jeigu baudą jos būtų sumokėjusios anksčiau. Labai tikėtina, kad tam tikromis aplinkybėmis įmonei yra naudingiau atidėti baudos mokėjimą, net jei toks atidėtas mokėjimas reiškia, kad ji turės mokėti papildomas fiksuoto dydžio, kaip antai Komisijos nustatyto 3,56 % dydžio, palūkanas. Triplike Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priduria, kad atidėtas mokėjimas savaime suteikia naudą ir kad tokia nauda egzistuoja nagrinėjamu atveju.
- 91 Europos Sąjungos Teisingumo Teismas taip pat teigia, kad tarp, viena vertus, tariamos turtinės žalos dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo ir palūkanų nuo baudos sumos mokėjimo ir, kita vertus, nurodyto protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo nėra pakankamai tiesioginio priežastinio ryšio. Ši turtinė žala atsiranda dėl pačių ieškovių pasirinkimo nevykdyti pareigos sumokėti

baudą per Sprendime C(2005) 4634 nurodytą terminą, nors šis sprendimas vykdomas privaloma tvarka. Ieškovių pasirinkimas egzistavo tuo metu, kai jos nusprendė pateikti banko garantiją, ir visą laikotarpį, per kurį jos paliko galioti šią garantiją.

– Pirminės pastabos

- 92 Pažymėtina, kad Sprendimo C(2005) 4634 2 straipsnyje buvo numatyta, kad šiame sprendime skirtos baudos turi būti sumokėtos per tris mėnesius nuo pranešimo apie šį sprendimą. Pagal 2002 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento įgyvendinimo taisykles (OL L 357, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 4 t., p. 145), 86 straipsnį šio sprendimo 2 straipsnyje buvo nurodyta, kad pasibaigus šiam trijų mėnesių terminui automatiškai skaičiuojamos palūkanos, taikant palūkanų normą, kurią ECB taiko savo pagrindinėms perfinansavimo operacijoms, galiojusią mėnesio, kurį priimtas šis sprendimas, pirmąją kalendorinę dieną, padidinus ją trimis su puse procentinio punkto, t. y. 5,56 % palūkanų normą.
- 93 Pagal SESV 299 straipsnio pirmą pastraipą Sprendimas C(2005) 4634 vykdomas privaloma tvarka, nes jo 2 straipsnyje ieškovėms nustatyta pinigine prievole. Be to, tai, kad pagal SESV 263 straipsnį pareikštas ieškinys dėl šio sprendimo panaikinimo, nelemia, jog minėtas sprendimas tampa nevykdytinas, nes, remiantis SESV 278 straipsniu, bylos iškėlimas Europos Sąjungos Teisingumo Teisme nesustabdo ginčijamo akto galiojimo.
- 94 Pranešdama ieškovėms apie savo Sprendimą C(2005) 4634, Komisija nurodė, kad, jeigu jos iškels bylą Bendrajame Teisme ar Teisingumo Teisme, nebus imtasi jokių išieškojimo priemonių, kol byla nebus išnagrinėta, jeigu prieš baigiantis mokėjimo terminui bus tenkinamos dvi sąlygos. Pagal Reglamento Nr. 2342/2002 86 straipsnio 5 dalį šios dvi sąlygos yra tokios: pirma, nuo mokėjimo termino pabaigos skaičiuojamos 3,56 % dydžio palūkanos nuo Komisijos reikalaujamos sumos ir, antra, iki galutinės mokėjimo datos turi būti pateikta Komisijai priimtina banko garantija, apimanti skolą ir palūkanas ar skolos padidinimus.
- 95 Šioje byloje pateiktuose rašytiniuose dokumentuose ieškovės nurodo, kad jos, atsižvelgdamos į Komisijos joms pasiūlytą galimybę, nusprendė iš karto nemokėti joms paskirtos baudos sumos ir pateikti banko garantiją bei mokėti 3,56 % dydžio palūkanas.
- 96 Būtent atsižvelgiant į šias pastabas reikia nagrinėti nurodytą turtinę žalą ir tariamą priežastinį ryšį tarp šios žalos ir protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo bylose T-76/06 ir T-78/06.

– Dėl palūkanų nuo baudos sumos mokėjimo

- 97 Pirma, iš ieškovių pateiktų dokumentų ir jų atstovo žodžiu pateiktų paaiškinimų, kurie užfiksuoti teismo posėdžio protokole, matyti, kad būtent *Armando Álvarez* 2014 m. liepos 22 d. sumokėjo visas palūkanas nuo baudos sumos, kurioms suėjo terminas vykstant procesui bylose T-76/06 ir T-78/06.
- 98 Tai reiškia, kad ASPLA akivaizdžiai nepatyrė asmeninės žalos, kuri atsirastų dėl palūkanų nuo baudos sumos sumokėjimo laikotarpiu, kai bylose T-76/06 ir T-78/06 viršytas protingas bylos išnagrinėjimo terminas.

- 99 Antra, kiek tai susiję su žala, kurią tariamai patyrė *Armando Álvarez*, konstatuotina, kad pagal šio sprendimo 93 punkte minėtus SESV 299 straipsnio pirmą pastraipą ir SESV 278 straipsnį Sprendime C(2005) 4634 skirta bauda Komisijai turėjo būti sumokėta, nepaisant to, kad pareikštas ieškinys dėl to sprendimo panaikinimo. Taigi 3,56 % dydžio palūkanos nuo baudos sumos laikytinos delspinigiais.
- 100 Be to, pažymėtina, kad vykstant procesui bylose T-76/06 ir T-78/06 *Armando Álvarez* nemokėjo nei baudos sumos, nei delspinigių. Taigi vykstant procesui minėtose bylose *Armando Álvarez* naudojos suma, atitinkančia baudą su delspinigiais.
- 101 Vis dėlto ieškovės nenurodo aplinkybių, įrodančių, kad per tą laikotarpį, kai bylose T-76/06 ir T-78/06 buvo viršytas protingas bylos išnagrinėjimo terminas, vėliau Komisijai bendrovės *Armando Álvarez* sumokėtų delspinigių suma buvo didesnė už naudą, kurią ši bendrovė gavo naudodamasi suma, atitinkančia baudą su delspinigiais. Kitaip tariant, ieškovės neįrodo, kad palūkanos nuo baudos sumos, apskaičiuotos už laikotarpį, kai buvo viršytas protingas bylos išnagrinėjimo terminas, buvo didesnės už naudą, kurią *Armando Álvarez* galėjo gauti nemokėdama baudos su palūkanomis, priskaičiuotomis iki tos dienos, kai pažeistas protingas bylos išnagrinėjimo terminas, ir palūkanomis, kurias reikėjo sumokėti, kol šis pažeidimas truko.
- 102 Darytina išvada, jog ieškovės neįrodė, kad per laikotarpį, kuris atitinka protingą bylą T-76/06 ir T-78/06 išnagrinėjimo terminą viršijusį laikotarpį, *Armando Álvarez* patyrė realių ir tikrų nuostolių dėl delspinigių nuo Sprendimu C(2005) 4634 paskirtos baudos sumokėjimo.
- 103 Todėl prašymą atlyginti tariamą žalą, patirtą dėl to, kad ieškovės sumokėjo papildomas palūkanas nuo baudos sumos, reikia atmesti ir nereikia vertinti, ar buvo nurodytas priežastinis ryšys.
- Dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo
- 104 Pirma, kalbant apie žalą, iš bylos medžiagos matyti, kad ASPLA pateikė banko garantiją dėl 10 731 000 EUR sumos su palūkanomis ir kad *Armando Álvarez* pateikė keturių skirtingų bankų garantijas dėl bendros 31 269 000 EUR sumos su palūkanomis. Be to, byloje esantys dokumentai patvirtina, kad tuo metu, kai buvo nagrinėjamos bylos T-76/06 ir T-78/06, kiekviena ieškovė kas ketvirtį mokėjo su banko garantija susijusias išlaidas.
- 105 Taigi, atsižvelgiant į bylos medžiagą, manytina, jog kiekviena ieškovė įrodė, kad asmeniškai patyrė realių ir tikrų žalą, t. y. nuostolius dėl to, jog laikotarpiu, kai bylose T-76/06 ir T-78/06 viršytas protingas bylos išnagrinėjimo terminas, mokėjo su banko garantija susijusias išlaidas.
- 106 Antra, dėl priežastinio ryšio pažymėtina, kad tuo atveju, jeigu bylose T-76/06 ir T-78/06 nebūtų viršytas protingas bylos išnagrinėjimo terminas, ieškovės nebūtų turėjusios mokėti su banko garantija susijusių išlaidų laikotarpiu, kai šis terminas viršytas.
- 107 Taigi yra faktinis priežastinis ryšys tarp protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo bylose T-76/06 ir T-78/06 ir ieškovių patirtos žalos, t. y. nuostolių, patirtų dėl to, kad laikotarpiu, kai viršytas protingas bylos išnagrinėjimo terminas, kiekviena iš jų mokėjo su banko garantija susijusias išlaidas.
- 108 Be to, pažymėtina, kad veiksmai, kuriais kaltinama, turi būti pagrindinė žalos priežastis (2011 m. kovo 31 d. Nutarties *Mauerhofer / Komisija*, C-433/10 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2011:204, 127 punktą ir 2006 m. gegužės 10 d. Sprendimo *Galileo International Technology ir kt. / Komisija*, T-279/03, EU:T:2006:121, 130 punktą; šiuo klausimu taip pat žr. 2010 m. kovo 18 d. Sprendimo *Trubowest Handel ir Makarov / Taryba ir Komisija*, C-419/08 P, EU:C:2010:147, 61 punktą). Kitaip tariant, net ir tuo atveju, kai institucijos galėjo prisidėti prie žalos, kurią prašoma atlyginti, padarymo, toks prisidėjimas gali būti pernelyg netiesioginis dėl kitiems asmenims, galbūt ir ieškovui, tenkančios

atsakomybės (2010 m. kovo 18 d. Sprendimo *Trubowest Handel ir Makarov / Taryba ir Komisija*, C-419/08 P, EU:C:2010:147, 59 punktą ir 2011 m. kovo 31 d. Nutarties *Mauerhofer / Komisija*, C-433/10 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2011:204, 132 punktą).

- 109 Taip pat jau yra nuspręsta, kad nurodyta žala, kurią bendrovė, kuriai Komisijos sprendimu, vėliau panaikintu Bendrojo Teismo, skirta bauda, patyrė dėl to, kad mokėjo su banko garantija susijusias išlaidas, neatsiranda tiesiogiai dėl to sprendimo neteisėtumo, nes ši žala atsiranda dėl pačios šios bendrovės pasirinkimo pateikti banko garantiją ir nevykdyti pareigos sumokėti baudą per ginčijamame sprendime nurodytą terminą (šiuo klausimu žr. 2005 m. balandžio 21 d. Sprendimo *Holcim (Deutschland) / Komisija*, T-28/03, EU:T:2005:139, 123 punktą ir 2007 m. gruodžio 12 d. Nutarties *Atlantic Container Line ir kt. / Komisija*, T-113/04, nepaskelbta Rink., EU:T:2007:377, 38 punktą).
- 110 Vis dėlto nagrinėjamu atveju pažymėtina, kad, pirma, 2006 m. vasario mėn., t. y. tuo metu, kai ieškovės pareiškė savo ieškinius, ir tuomet, kai jos pateikė atitinkamai vieną ar kelias banko garantijas, nebuvo galima numatyti, kad protingas bylos išnagrinėjimo terminas bus pažeistas. Be to, ieškovės galėjo pagrįstai tikėtis, kad jų atitinkamas ieškinyš bus išnagrinėtas per protingą terminą.
- 111 Protingas bylos išnagrinėjimo terminas bylose T-76/06 ir T-78/06 buvo pažeistas vėliau, negu ieškovės priėmė sprendimą pateikti banko garantijas.
- 112 Taigi faktinės aplinkybės šioje byloje iš esmės skiriasi nuo konstatuotų 2005 m. balandžio 21 d. Sprendime *Holcim (Deutschland) / Komisija* (T-28/03, EU:T:2005:139) ir 2007 m. gruodžio 12 d. Nutartyje *Atlantic Container Line ir kt. / Komisija* (T-113/04, nepaskelbta Rink., EU:T:2007:377), minėtuose šio sprendimo 109 punkte. Todėl, priešingai, nei teigia Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, protingo bylos išnagrinėjimo termino viršijimo bylose T-76/06 ir T-78/06 ir su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo laikotarpiu, kai šis terminas viršytas, ryšio nepanaikina pirminis ieškovių pasirinkimas nemokėti Sprendime C(2005) 4634 skirtos baudos iškart ir pateikti banko garantiją.
- 113 Darytina išvada, kad egzistuoja pakankamai tiesioginis priežastinis ryšys tarp protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo bylose T-76/06 ir T-78/06 ir nuostolių, kuriuos ieškovės patyrė dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo laikotarpiu, kai šis terminas viršytas.
- 114 Trečia, iš pradžių primintina, kad ieškovės protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimu remiasi tik bylose T-76/06 ir T-78/06. Todėl jos nenurodo, kad protingas bylos išnagrinėjimo terminas pažeistas dėl bendros proceso trukmės byloje T-76/06 kartu su byla, kurioje buvo priimtas 2014 m. gegužės 22 d. Sprendimas *ASPLA / Komisija* (C-35/12 P, EU:C:2014:348), ir byloje T-78/06 kartu su byla, kurioje priimtas 2014 m. gegužės 22 d. Sprendimas *Armando Álvarez / Komisija* (C-36/12 P, EU:C:2014:349).
- 115 Taigi nagrinėjamu atveju konstatuota tik tai, kad per procesą bylose T-76/06 ir T-78/06 pažeistas protingas bylos išnagrinėjimo terminas (žr. šio sprendimo 83 punktą).
- 116 Be to, protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimas bylose T-76/06 ir T-78/06 baigėsi paskelbus 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimą *ASPLA / Komisija* (T-76/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:672) ir 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimą *Álvarez / Komisija* (T-78/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:673).
- 117 Taigi nuo 2011 m. lapkričio 16 d. ieškovės galėjo įvertinti protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo bylose T-76/06 ir T-78/06 egzistavimą ir žalą, kurią jos patyrė dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo laikotarpiu, kai šis terminas buvo viršytas.

- 118 Galiausiai Sprendimas C(2005) 4634, kuriuo ieškovėms skirta bauda, tapo galutinis tik 2014 m. gegužės 22 d., o Komisijos suteiktos galimybės pateikti banko garantiją tą dieną nebeliko, nes ieškovės nusprendė pateikti apeliacinį skundą dėl 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *ASPLA / Komisija* (T-76/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:672) ir 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Álvarez / Komisija* (T-78/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:673).
- 119 Darytina išvada, kad su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimas po 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *ASPLA / Komisija* (T-76/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:672) ir 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Álvarez / Komisija* (T-78/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:673) paskelbimo, kai baigėsi protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimas byloje T-76/06 ir T-78/06, nesusijęs pakankamai tiesioginiu priežastiniu ryšiu su šiuo pažeidimu, nes tokių išlaidų mokėjimas kyla iš asmeninio savarankiško ieškovių sprendimo, priimto vėliau, negu padarytas šis pažeidimas, nemokėti baudos, neprašyti sustabdyti Sprendimo C(2005) 4634 vykdymo ir pateikti apeliacinį skundą dėl minėtų teismo sprendimų.
- 120 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad tarp protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo byloje T-76/06 ir T-78/06 ir žalos, kurią ieškovės patyrė prieš paskelbiant 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimą *ASPLA / Komisija* (T-76/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:672) ir 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimą *Álvarez / Komisija* (T-78/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:673) ir kuri atsirado dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo laikotarpiu, kai viršytas šis protingas terminas, yra pakankamai tiesioginis priežastinis ryšys.
- Dėl patirtos turtinės žalos vertinimo
- 121 Pirmiausia primintina, kad proceso byloje T-76/06 ir T-78/06 trukmė 20 mėnesių viršijo protingą bylos išnagrinėjimo terminą kiekvienoje iš šių bylų (žr. šio sprendimo 83 punktą).
- 122 Antra, šio sprendimo 116–120 punktuose konstatuota, kad protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimas byloje T-76/06 ir T-78/06 baigėsi 2011 m. lapkričio 16 d. ir kad tarp protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo byloje T-76/06 ir T-78/06 ir žalos, kurią ieškovės patyrė „prieš“ paskelbiant 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimą *ASPLA / Komisija* (T-76/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:672) ir 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimą *Álvarez / Komisija* (T-78/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:673), yra pakankamai tiesioginis priežastinis ryšys.
- 123 Taigi, protingas bylos išnagrinėjimo terminas byloje T-76/06 ir T-78/06 pradėtas viršyti likus 20 mėnesių iki 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *ASPLA / Komisija* (T-76/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:672) ir 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Álvarez / Komisija* (T-78/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:673) paskelbimo ir būtent nuo tos dienos ieškovės patyrė turtinę žalą.
- 124 Atsakydamos į Bendrojo Teismo raštu pateiktą klausimą, ieškovės 2016 m. spalio 10 d. rašte nurodė, kad žalą jos pradėjo patirti praėjus dvejiems metams po to, kai Komisija pateikė tripliką, t. y. 2008 m. spalio 6 d. byloje T-78/06 ir 2009 m. vasario 12 d. byloje T-76/06.
- 125 Be to, nors Bendrasis Teismas ieškovių to neklausė, jos 2016 m. spalio 10 d. atsakyme pridūrė, kad jų žala baigėsi pranešus apie teismo posėdžio byloje T-76/06 ir T-78/06 datą.
- 126 Galiausiai iš atitinkamos bylų T-76/06 ir T-78/06 medžiagos matyti, kad apie teismo posėdžio datą kiekvienoje iš šių bylų ieškovėms buvo pranešta 2011 m. sausio 14 d.

- 127 Iš taisyklių, kuriose reglamentuojamas procesas Sąjungos teismuose, visų pirma iš Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnio ir 1991 m. gegužės 2 d. Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies, matyti, kad ginčo ribas iš esmės nustato ir apibrėžia bylos šalys ir kad Sąjungos teismas negali priimti sprendimo *ultra petita* (2013 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *Komisija / Airija ir kt.*, C-272/12 P, EU:C:2013:812, 27 punktas ir 2014 m. liepos 3 d. Sprendimo *Electrabel / Komisija*, C-84/13 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2014:2040, 49 punktas).
- 128 Taigi Bendrasis Teismas negali nukrypti nuo ieškovių prašymo ir *ex officio* nuspręsti atlyginti žalą, patirtą po 2011 m. sausio 14 d., t. y. laikotarpiu, kuris chronologiškai nesutampa su laikotarpiu, per kurį jos nurodo patyrusios žalą.
- 129 Todėl nagrinėjamu atveju žala, kuri gali būti atlyginta, yra su banko garantija susijusios išlaidos, kurias ieškovės sumokėjo nuo 2010 m. kovo 16 d. iki 2011 m. sausio 14 d.
- 130 Trečia, iš ieškovių pateiktų dokumentų matyti, kad jos su banko garantija susijusias išlaidas mokėjo kas ketvirtį.
- 131 Bylos medžiagoje esantys dokumentai patvirtina, kad laikotarpiu nuo 2010 m. kovo 16 d. iki 2011 m. sausio 14 d. ASPLA sumokėjo tokius su banko garantija susijusius ketvirtinius mokesčius:

Ketvirčiai	Suma už ketvirtį	Mėnesiai	Mokestis (EUR)
2010 02 20–2010 05 19	12 259,43	2	8 172,95
2010 05 20–2010 08 19	12 259,43	3	12 259,43
2010 08 20–2010 11 19	12 259,43	3	12 259,43
2010 11 20–2011 02 19	12 259,43	3	12 259,43
		Iš viso	44 951,24

- 132 Taigi, laikotarpiu nuo 2010 m. kovo 16 d. iki 2011 m. sausio 14 d. ASPLA sumokėtos su banko garantija susijusios išlaidos sudarė 44 951,24 EUR.

133 Be to, bylos medžiagoje esantys dokumentai patvirtina, kad laikotarpiu nuo 2010 m. kovo 16 d. iki 2011 m. sausio 14 d. *Armando Álvarez* sumokėjo tokius su banko garantija susijusius ketvirtinius mokesčius:

	Ketvirčiai	Suma už ketvirtį	Mėnesiai	Mokestis (EUR)
	2010 02 21– 2010 05 20	6 109,09	2	4 072,73
A bankas	2010 05 21– 2010 08 20	6 156,34	3	6 156,34
	2010 08 21– 2010 11 28	6 203,59	3	6 203,59
	2010 11 29– 2011 02 20	6 290,57	3	6 290,57
				22 723,23
	2010 02 22– 2010 05 21	6 000,00	2	4 000,00
B bankas	2010 05 22– 2010 08 21	6 000,00	3	6 000,00
	2010 08 22– 2010 11 21	6 000,00	3	6 000,00
	2010 11 22– 2011 02 21	6 000,00	3	6 000,00
				22 000,00
	2010 02 22– 2010 05 21	5 839,91	2	3 893,27
C bankas	2010 05 21– 2010 08 23	5 839,91	3	5 839,91
	2010 08 23– 2010 11 22	5 839,91	3	5 839,91
	2010 11 22– 2011 02 21	5 839,91	3	5 839,91
				21 413,00
	2010 02 16– 2010 05 15	12 075,34	2	8 050,23
D bankas	2010 05 16– 2010 08 15	12 180,34	3	12 180,34
	2010 08 16– 2010 11 15	12 285,34	3	12 285,34
	2010 11 16– 2011 02 15	12 390,34	3	12 390,34
				44 906,25

			Iš viso	11 1042,48
--	--	--	---------	------------

- 134 Taigi, laikotarpiu nuo 2010 m. kovo 16 d. iki 2011 m. sausio 14 d. *Armando Álvarez* sumokėtos su banko garantija susijusios išlaidos sudarė 111 042,48 EUR.
- 135 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, bendrovei ASPLA reikia priteisti 44 951,24 EUR dydžio, o bendrovei *Armando Álvarez* –111 042,48 EUR dydžio turtinės žalos, kurią jos patyrė dėl protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo atitinkamai byloje T-76/06 ir T-78/06 ir kurią sudaro sumokėtos papildomos su banko garantija susijusios išlaidos, atlyginimą.
- Dėl palūkanų
- 136 Kaip matyti iš pirmojo ieškovių reikalavimo, jos prašo Bendrojo Teismo prie galimo joms priteisti žalos atlyginimo pridėti kompensacines palūkanas ir delspinigius, taikant palūkanų normą, kurią ECB taiko savo pagrindinėms perfinansavimo operacijoms, padidintą dviem procentiniais punktais, skaičiuojant nuo ieškinio pareiškimo dienos.
- 137 Šiuo klausimu reikia skirti kompensacines palūkanas ir palūkanas už praleistą terminą (2000 m. sausio 27 d. Sprendimo *Mulder ir kt. / Taryba ir Komisija*, C-104/89 ir C-37/90, EU:C:2000:38, 55 punktas).
- 138 Kalbant apie kompensacines palūkanas, primintina, kad negalima neatsižvelgti į nepalankias pasekmes, kilusias dėl laiko, praėjusio nuo žalą sukėlusio įvykio atsiradimo dienos iki žalos atlyginimo įvertinimo, nes reikia atsižvelgti į pinigų nuvertėjimą (šiuo klausimu žr. 1994 m. vasario 3 d. Sprendimo *Grifoni / Komisija*, C-308/87, EU:C:1994:38, 40 punktą ir 2005 m. liepos 13 d. Sprendimo *Camar / Taryba ir Komisija*, T-260/97, EU:T:2005:283, 138 punktą). Kompensacinėmis palūkanomis iš esmės siekiama kompensuoti laiką, praėjusį iki tada, kai patirtos žalos dydį įvertina teismas, nepriklausomai nuo bet kokio skolininkui priskiriamo vėlavimo (2015 m. vasario 12 d. Sprendimo *Komisija / IPK International*, C-336/13 P, EU:C:2015:83, 37 punktas).
- 139 Šio pakartotinio finansinio įvertinimo termino pradžia paprastai turi sutapti su sprendimo, kuriuo pripažįstama pareiga atlyginti ieškovo patirtą žalą, paskelbimo diena (šiuo klausimu žr. 1992 m. gegužės 19 d. Sprendimo *Mulder ir kt. / Taryba ir Komisija*, C-104/89 ir C-37/90, EU:C:1992:217, 35 punktą; 2005 m. liepos 13 d. Sprendimo *Camar / Taryba ir Komisija*, T-260/97, EU:T:2005:283, 142 ir 143 punktus ir 2008 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Agraz ir kt. / Komisija*, T-285/03, nepaskelbtas Rink., EU:T:2008:526, 54 ir 55 punktus).
- 140 Kalbant apie kiekvienai ieškovei mokėtiną jų atitinkamai patirtos neturtinės žalos atlyginimą, nagrinėjamu atveju pažymėtina, kad iš šio sprendimo 138 punkte nurodytos teismo praktikos matyti, jog ieškovės turi teisę reikalauti, kad prie šio atlyginimo nuo 2010 m. kovo 16 d. būtų priskaičiuotos kompensacinės palūkanos.
- 141 Tačiau pirmuoju reikalavimu ieškovės prašo, kaip jos pažymėjo 2016 m. gruodžio 6 d. rašte, prie galimo žalos atlyginimo sumos pridėti kompensacines palūkanas, „skaičiuojamas nuo ieškinio pareiškimo (šioje byloje) dienos“, t. y. nuo 2015 m. sausio 27 d.
- 142 Todėl kompensacinės palūkanos, kurias reikia pridėti prie atlyginimo, mokėtino kiekvienai ieškovei už jų atitinkamai patirtą turtinę žalą, pagal ieškovių pateiktą prašymą skaičiuojamos nuo 2015 m. sausio 27 d.
- 143 Be to, ieškovės, kurios nurodo patirtus nuostolius, nepateikia jokių įrodymų, leidžiančių patvirtinti, kad su banko garantija susijusioms išlaidoms, kurias ASPLA sumokėjo nuo 2010 m. kovo 16 d. iki 2011 m. sausio 14 d., ir su banko garantija susijusioms išlaidoms, kurias *Armando Álvarez* sumokėjo nuo 2010 m. kovo 16 d. iki 2011 m. sausio 14 d., galėjo būti skaičiuojamos palūkanos, taikant palūkanų

normą, kurią ECB taiko savo pagrindinėms perfinansavimo operacijoms, padidintą dviem procentiniais punktais (šiuo klausimu žr. 2000 m. sausio 27 d. Sprendimo *Mulder ir kt. / Taryba ir Komisija*, C-104/89 ir C-37/90, EU:C:2000:38, 219 punktą ir 2008 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Agraz ir kt. / Komisija*, T-285/03, nepaskelbtas Rink., EU:T:2008:526, 49 punktą).

- 144 Taigi ieškovės negali reikalauti taikyti ECB pagrindinėms perfinansavimo operacijoms nustatyto dydžio kompensacinių palūkanų, padidintų dviem procentiniais punktais.
- 145 Tačiau pinigų nuvertėjimą laikui bėgant atspindi Eurostato (Europos Sąjungos statistikos tarnybos) atitinkamu laikotarpiu ieškovių įsteigimo valstybėje narėje nustatyta metinė infliacijos norma (šiuo klausimu žr. 2000 m. sausio 27 d. Sprendimo *Mulder ir kt. / Taryba ir Komisija*, C-104/89 ir C-37/90, EU:C:2000:38, 220 ir 221 punktus; 2005 m. liepos 13 d. Sprendimo *Camar / Taryba ir Komisija*, T-260/97, EU:T:2005:283, 139 punktą ir 2008 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Agraz ir kt. / Komisija*, T-285/03, nepaskelbtas Rink., EU:T:2008:526, 50 punktą).
- 146 Todėl kompensacinių palūkanų, kurias reikia pridėti prie kiekvienai ieškovei už jų atitinkamai patirtą turtinę žalą mokėtino atlyginimo, norma atitinka metinę infliacijos normą, nustatytą Eurostato šių bendrovių įsteigimo valstybėje narėje. Šios kompensacinės palūkanos, kaip nurodyta ieškovių prašyme, bus taikomos kiekvienai ieškovei laikotarpiu nuo 2015 m. sausio 27 d. iki šio sprendimo paskelbimo dienos.
- 147 Kalbant apie palūkanas už praleistą terminą, iš teismo praktikos matyti, kad pareiga mokėti tokias palūkanas iš esmės atsiranda nuo sprendimo, kuriuo konstatuojama prievolė atlyginti žalą, priėmimo (šiuo klausimu žr. 1990 m. birželio 26 d. Sprendimo *Sofrimport / Komisija*, C-152/88, EU:C:1990:259, 32 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 148 Nustatant palūkanų už praleistą terminą normą reikia atsižvelgti į 2012 m. spalio 29 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1268/2012 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių taikymo taisyklių (OL L 362, 2012, p. 1) 83 straipsnio 2 dalies b punktą ir 111 straipsnio 4 dalies a punktą. Pagal šias nuostatas už iki nurodyto termino pabaigos negrąžintas sumas skaičiuojamos palūkanos, taikant palūkanų normą, kurią ECB taiko savo pagrindinėms perfinansavimo operacijoms, paskelbtą *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* C serijoje ir galiojusią mėnesio, kurį sueina grąžinimo terminas, pirmąją kalendorinę dieną, padidinus ją trimis su puse procentinio punkto.
- 149 Nagrinėjamu atveju prie šio sprendimo 135 punkte nurodytų žalos atlyginimo sumų, įskaitant kompensacines palūkanas, pridedamas prie sumos, skirtos kiekvienos ieškovės patirtai turtinei žalai atlyginti, turi būti pridedamos palūkanos už praleistą terminą, skaičiuojamos nuo šio sprendimo paskelbimo iki visiško jų sumokėjimo.
- 150 Be to, šių palūkanų dydis turi būti nustatytas pagal ieškovių pateiktą prašymą (šiuo klausimu žr. 1992 m. gegužės 19 d. Sprendimo *Mulder ir kt. / Taryba ir Komisija*, C-104/89 ir C-37/90, EU:C:1992:217, 35 punktą ir 2007 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Citymo / Komisija*, T-271/04, EU:T:2007:128, 184 punktą).
- 151 Taikoma palūkanų už praleistą terminą norma, kurią ECB taiko savo pagrindinėms perfinansavimo operacijoms, padidinta dviem procentiniais punktais, kaip to prašo ieškovės.

– Išvada dėl žalos atlyginimo sumos ir palūkanų

- 152 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, šį ieškinį reikia iš dalies patenkinti tiek, kiek juo prašoma atlyginti žalą, kurią ieškovės patyrė dėl protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo byloje T-76/06 ir T-78/06.

- 153 Atlyginimo, mokėtino bendrovei ASPLA dėl žalos, kurią ji patyrė dėl papildomų su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo, suma yra 44 951,24 EUR, be to, pridedamos kompensacinės palūkanos, skaičiuojamos nuo 2015 m. sausio 27 d. iki šio sprendimo paskelbimo dienos pagal Eurostato nustatytą infliacijos normą šios bendrovės įsteigimo valstybėje narėje.
- 154 Atlyginimo, mokėtino bendrovei *Armando Álvarez* dėl žalos, kurią ji patyrė dėl papildomų su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo, suma yra 111 042,48 EUR, be to, pridedamos kompensacinės palūkanos, skaičiuojamos nuo 2015 m. sausio 27 d. iki šio sprendimo paskelbimo dienos pagal Eurostato nustatytą infliacijos normą šios bendrovės įsteigimo valstybėje narėje.
- 155 Prie šio sprendimo 153 ir 154 punktuose nurodytų sumų, įskaitant kompensacines palūkanas, mokėtinas kiekvienai ieškovei kartu su jų patirtos atitinkamos turtinės žalos atlyginimu, pridedamos palūkanos už praleistą terminą, skaičiuojamos šio sprendimo 149 ir 151 punktuose nurodytomis sąlygomis.
- 156 Likusią ieškinio dalį reikia atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 157 Pagal Procedūros reglamento 134 straipsnio 3 dalį, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, kiekviena šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Tačiau Bendrasis Teismas gali nuspręsti, kad, be savo bylinėjimosi išlaidų, šalis padengia dalį kitos šalies bylinėjimosi išlaidų, jeigu tai pateisinama atsižvelgiant į nagrinėjamos bylos aplinkybes.
- 158 Nagrinėjamu atveju dalis ieškovių reikalavimų, susijusių su bylos esme, buvo patenkinta. Vis dėlto atmesta didelė dalis jų prašymo atlyginti žalą. Tokiu atveju, atsižvelgiant į visas bylos aplinkybes, reikia nuspręsti, kad kiekviena šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas.
- 159 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį į bylą įstojusios valstybės narės ir institucijos padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Todėl reikia nurodyti Komisijai padengti savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (trečioji išplėstinė kolegija)

nusprendžia:

1. Įpareigoti Europos Sąjungą, atstovaujamą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, sumokėti *Plásticos Españoles, SA (ASPLA)*, 44 951,24 EUR dydžio ir *Armando Álvarez, SA*, 111 042,48 EUR dydžio turtinės žalos, kurią kiekviena iš šių bendrovių patyrė dėl protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo byloje, kuriose priimtas 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimas *ASPLA / Komisija* (T-76/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:672) ir 2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimas *Álvarez / Komisija* (T-78/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:673), atlyginimą. Prie kiekvienos iš šių žalos atlyginimo sumų pridedamos kompensacinės palūkanos, skaičiuojamos nuo 2015 m. sausio 27 d. iki šio sprendimo paskelbimo dienos pagal Eurostato (Europos Sąjungos statistikos tarnybos) šių bendrovių įsteigimo valstybėje narėje atitinkamu laikotarpiu nustatytą metinės infliacijos normą.
2. Prie kiekvienos iš 1 punkte nurodytų žalos atlyginimo sumų pridedamos palūkanos už praleistą terminą, skaičiuojamos nuo šio sprendimo paskelbimo iki visiško jų sumokėjimo, taikant palūkanų normą, kurią Europos Centrinis Bankas (ECB) taiko savo pagrindinėms perfinansavimo operacijoms, padidintą dviem procentiniais punktais.
3. Atmesti likusią ieškinio dalį.
4. ASPLA, Armando Álvarez ir Sąjunga, atstovaujama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, padengia savo bylinėjimosi išlaidas.
5. Europos Komisija padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Papasavvas

Labucka

Bieliūnas

Kreuschitz

Forrester

Paskelbta 2017 m. vasario 17 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

Turinys

Ginčo aplinkybės	2
Procesas ir šalių reikalavimai	2
Dėl teisės	4
Dėl priimtinumų	4
Dėl pirmiausia pateikto nepriimtumu grindžiamo prieštaravimo, susijusio su ieškinio aiškumo ir tikslumo stoka	5
Dėl papildomai pateikto nepriimtumu grindžiamo prieštaravimo, susijusio su prašymo atlyginti nurodytą turtinę žalą senaties termino pasibaigimu	6
Dėl esmės	7
Dėl protingo bylos išnagrinėjimo termino tariamo pažeidimo bylose T-76/06 ir T-78/06	7
Dėl nurodytos turtinės žalos ir tariamo priežastinio ryšio	10
– Pirminės pastabos	12
– Dėl palūkanų nuo baudos sumos mokėjimo	12
– Dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo	13
– Dėl patirtos turtinės žalos vertinimo	15
– Dėl palūkanų	18
– Išvada dėl žalos atlyginimo sumos ir palūkanų	19
Dėl bylinėjimosi išlaidų	20